

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 391/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť F., B., ktorou namietalo porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 20/2011 z 22. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2012 doručená sťažnosť F. (ďalej aj „sťažovateľ“) pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 20/2011 z 22. marca 2012 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v postavení žalovaného [ako nástupca Colného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „colné riaditeľstvo“)] účastníkom súdneho konania podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, teda konania, v ktorom správne súdy preskúmavali zákonnosť rozhodnutia a postupu a colného riaditeľstva. Žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala, aby správny súd zrušil rozhodnutie colného riaditeľstva, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu (riaditeľa Colného úradu v B.), ktorým jej bola uložená povinnosť uhradiť náklady vynaložené na zvýšenie vzdelania prostredníctvom externého bakalárskeho a magisterského štúdia na P. v celkovej výške 2 617 €. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 23 S 99/2010 zo 16. februára 2011 žalobu zamietol a na odvolanie žalobkyne najvyšší súd rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou zmenil rozsudok krajského súdu tak, že preskúmané rozhodnutie žalovaného zrušil a konanie zastavil podľa § 250j ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

3. Sťažovateľ sa domnieva, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci najvyšším súdom a k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie tým, že mu najvyšší súd odňal možnosť konať pred súdom. V ďalšom sťažovateľ polemizuje s právnymi závermi najvyššieho súdu, predkladá svoj pohľad na interpretáciu a aplikáciu príslušných ustanovení zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj Občianskeho súdneho poriadku. Rozsudku najvyššieho súdu vytýka, že je v rozpore s princípmi právnej logiky (pokiaľ ide o určenie okruhu účastníkov správneho konania) a že ním najvyšší súd prekročil svoje právomoci, keď podľa názoru sťažovateľa nemohol konanie zastaviť, pretože takúto právomoc má iba prvostupňový správny súd.

4. V petite sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol tak, že rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a aby napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa takto ústavný súd okrem iného zaoberal aj otázkou, či návrh je podaný oprávnenou osobou, in concreto, či F. ako sťažovateľ je v tomto prípade oprávnený podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Otázka spôsobilosti orgánov verejnej moci byť sťažovateľom v konaní pred ústavným súdom už v minulosti

bola opakovane predmetom rozhodovania ústavného súdu. V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (II. ÚS 19/04, III. ÚS 115/06). Rovnako ústavný súd v minulosti uviedol, že v takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. OSP, je pojmovo vylúčené, aby orgán verejnej správy mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na podporu tohto záveru uviedol, že sťažovateľ nie je v žiadnom prípade oprávnený na začatie konania podľa § 247 a nasl. OSP, pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jeho rozhodnutí, ktoré boli vynesené v procesnom postupe, kde sťažovateľ mal nadradené, mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (IV. ÚS 149/04).

8. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nezistil žiaden dôvod na odklon od právnych názorov ústavného súdu vyslovených v uvedených uzneseniach, ktorý by mohol viesť k predloženiu návrhu na zjednotenie odchylných právnych názorov senátov plénu ústavného súdu (§ 6 zákona o ústavnom súde). V konkrétnom súdnom konaní, ktorého výsledkom bol rozsudok najvyššieho súdu, vystupoval sťažovateľ ako orgán štátnej správy s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, ktorého rozhodnutie a postup preskúmavali všeobecné správne súdy z hľadiska jeho zákonnosti. Sťažovateľ bol síce účastníkom tohto súdneho konania, avšak bez možnosti iniciovať jeho začatie, keďže toto právo je zverené len fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu

(§ 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Najvyšší súd takto preskúmaval zákonnosť rozhodnutia a postupu sťažovateľa pri výkone jeho právomoci orgánu štátnej správy (reprezentanta štátu) vo vymedzenom úseku štátnej správy.

9. Za tohto stavu, vychádzajúc z charakteru správneho súdnictva ako verejného súdnictva, dospel ústavný súd (v zhode s už uvedenými skoršími názormi ústavného súdu) k záveru, že sťažovateľ ako účastník konania v postavení žalovaného, ktorého rozhodnutie a postup preskúmaval najvyšší súd, z podstaty veci nemohol byť nositeľom (adresátom) základných práv a slobôd podľa ústavy. V dôsledku toho nebol ani oprávnenou osobou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti túto odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

10. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na zrušenie rozsudku najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie neprichádzali do úvahy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2012